

842.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 24 października 1934 r.

**o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu
należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.**

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Umarza się następujące należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej:

1) w połowie — z tytułu wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. pożyczek, udzielonych w związku z parcelacją i pożyczek, udzielonych na podstawie przepisów o pomocy kredytowej na meljoracje przeprowadzane przy przebudowie ustroju rolnego oraz z tytułu pożyczek konwersyjnych, udzielonych na podstawie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o konwersji niektórych pożyczek w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego i niektórych zobowiązań wobec Skarbu Państwa na pożyczki z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 266) i na podstawie ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364);

2) w jednej trzeciej — z tytułu wypłaconych w okresie czasu od dnia 1 stycznia 1927 r. do dnia 30 czerwca 1932 r. pożyczek, udzielonych przy scalaniu gruntów;

3) w całości — te części pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o państwowym funduszu kredytu na meljoracje rolne (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), które według ustalenia przez Państwowy Bank Rolny zużyte były na: a) budowę odpływów, b) sporządzenie planów i roboty wstępne, jeżeli w następstwie nie zostały udzielone długoterminowe pożyczki meljoracyjne i c) zmeljorowanie gruntów, na których urządzenia meljoracyjne źle działają z przyczyn niezależnych od dłużników;

4) w całości — te części kapitału pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), które przy uwzględnieniu obciążenia pożyczkami Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i Państwowego Banku Rolnego stanowią nadwyżki, przekraczające 100% szacunku gospodarstw obciążonych temi pożyczkami;

5) w wysokości 20% kapitału wraz z przynależnościami wszystkich pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), pozostałego po ewentualnem zastosowaniu ulg, przewidzianych w pkt. 3) i 4);

6) w całości — nadwyżkę obciążenia pozostałą po zastosowaniu ulg, przewidzianych w pkt. 3)—5), ponad 500 zł na 1 ha gruntów zmeljorowanych z tytu-

tu pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609);

7) w wysokości nadwyżki między wymierzone-
mi opłatami, a normami, jakie ustali zarządzenie Mi-
nistra Rolnictwa i Reform Rolnych, — z tytułu opłat
za techniczne wykonanie scalenia;

8) w całości — z tytułu przypadających od dłuż-
ników, posiadających gospodarstwa, nieprzekracza-
jące 50 ha, — opłat za prace meljoracyjne, przepro-
wadzane przy przebudowie ustroju rolnego z wyjąt-
kiem opłat, przypadających za prace meljoracyjne,
polegające na drenowaniu gruntów; opłaty za te pra-
ce ulegają umorzeniu w takiej wysokości, aby część
nieumorzona nie przekraczała 350 zł na 1 ha gruntów
zdrenowanych;

9) w całości — należności, nieprzekraczające
10 zł z poszczególnego tytułu (rodzaju należności),
przypadające od jednego dłużnika.

(2) Opłaty za techniczne wykonanie scalenia,
przeprowadzonego przed wejściem w życie rozpor-
ządzenia niniejszego, wymierzone będą w wysokości,
ustalonej na podstawie ust. (1) pkt. 7).

(3) Opłaty za prace meljoracyjne, przeprowa-
dzone przy przebudowie ustroju rolnego przed wej-
ściem w życie rozporządzenia niniejszego, nie będą
wymierzone; nie dotyczy to prac, polegających na
drenowaniu gruntów, za które wymierzone będą opła-
ty w wysokości, nieprzekraczającej 350 zł na 1 ha
gruntów zdrenowanych.

Art. 2. (1) Umarza się należności Funduszu
Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu sprzedaży —
utworzonych przy parcelacji nieruchomości państwo-
wych — działek i gospodarstw rolnych, ogrodniczo-
warzywniczych i rzemieślniczych wiejskich, — w sto-
sunku, odpowiadającym obniżeniu wartości ziemi i in-
nych składników gospodarczych tych działek i go-
sposdarstw.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali
w drodze zarządzeń — w celu przystosowania obcią-
żeń posiadaczy działek i gospodarstw wymienionych
w ust. (1) do obecnej ich zdolności płatniczej — zasa-
dy, dotyczące określania obecnej wartości ziemi i in-
nych składników gospodarczych tych działek i go-
sposdarstw oraz obliczania sumy, ulegającej umorze-
niu. W zasadach tych uwzględnić należy w szczegól-
ności, iż:

1) zmniejszenie należności, dokonane przed
dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego
w drodze bonifikaty, zalicza się na poczet sumy, ule-
gającej umorzeniu;

2) sumę, wyrażającą obecną wartość działek
i gospodarstw, sprzedanych z przetargu, zwiększa się
w stosunku procentowym, odpowiadającym zwiększe-
niu ceny szacunkowej, uzyskanemu w wyniku prze-
targu.

Art. 3. (1) Należności Funduszu Obrotowego
Reformy Rolnej z tytułu pożyczek konwersyjnych,
powstałych na podstawie art. 4 ustawy z dnia 28 mar-
ca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 266), mogą ulec
dalszemu umorzeniu w części ponad stawkę umorze-
nia z art. 1 ust. (1) pkt. 1) rozporządzenia niniejszego.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali w drodze
zarządzeń zasady, dotyczące dalszego umarzania
i obliczania sumy, ulegającej umorzeniu.

(2) Dłużnikom pożyczek konwersyjnych, wymie-
nionych w ust. (1), którzy przed wejściem w życie
rozporządzenia niniejszego uiszcili kwoty, przypadają-
ce od nich do zapłaty w latach 1933 i 1934 tytułem
oprocentowania powyższych pożyczek, zmniejsza się
o 5% należność, pozostała po zastosowaniu przepi-
sów art. 1 ust. (1) pkt. 1) i artykułu niniejszego
ust. (1).

Art. 4. Ulgi w spłacie należności Funduszu
Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu pożyczek,
udzielonych na podstawie ustawy z dnia 22 lipca
1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609) w stosunku do
dłużników, nienależących do kategorii, wymienio-
nych w art. 1 ust. (1) pkt. 3) — 6), ustali Minister Rol-
nictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Mini-
strem Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 5. Należności Funduszu Obrotowego Re-
formy Rolnej z tytułu opłat za nadzór nad parcelacją
nieruchomości prywatnych w przypadkach, gdy cena
sprzedażna, stanowiąca podstawę określenia tych
opłat, została obniżona nabywcom co najmniej o 30%,
umarza się w odpowiedniej wysokości.

Art. 6. Należności Funduszu Obrotowego Re-
formy Rolnej z tytułu czynszu dzierżawnego z pań-
stwowych nieruchomości ziemskich za czas do dnia
30 czerwca 1932 r. mogą być na prośbę dłużnika uma-
rzane przez wojewodów w całości lub w części, o ile
dłużnik znajduje się w trudnym położeniu materjal-
nym i bez uszczerbku dla gospodarstwa nie byłby
w stanie uiszczyć należności.

Art. 7. (1) Za należność Funduszu Obrotowego
Reformy Rolnej w rozumieniu rozporządzenia niniej-
szego uważa się: sumę dłużną kapitału łącznie z ra-
tami zapadłymi, a nieuiszczonymi (odroczone, nie-
ściągniętymi i których ściąganie zostało wstrzymane)
oraz oprocentowaniem, kosztami administracyjnymi
i innymi ubocznymi należnościami, obliczonymi do
dnia 31 grudnia 1934 r.

(2) Należności z tytułu oprocentowania za zwło-
kę lub odroczenie umarza się.

Art. 8. (1) Warunki spłaty należności Funduszu
Obrotowego Reformy Rolnej, powstałych w związku
z przebudową ustroju rolnego przed wejściem w ży-
cie rozporządzenia niniejszego, ustala się jak nastę-
puje:

1) należności, przypadające od nabywców dzia-
łek z parcelacji, niezależnie od tytułu ulegają spłacie
w okresie do lat 60, a należności, przypadające od in-
nych dłużników, ulegają spłacie w okresie do lat 30,
o ile powstały z tytułu pożyczek, lub w okresie do
lat 5, o ile powstały z innych tytułów;

2) oprocentowanie, poczynając od dnia 1 stycz-
nia 1935 r., pobiera się tylko przy okresie spłaty dłuż-
szym niż lat 5; oprocentowanie to wynosi 3% w sto-
sunku rocznym; kwoty wpłacone w myśl pkt. 5),
przekraczające powyższe oprocentowanie, zalicza się
na zmniejszenie kapitału;

3) rata roczna nie może być niższa, niż 20 zł
w stosunku do jednego gospodarstwa;

4) terminy płatności rat przypadają: za rok kalendarzowy — 1 października, a za półrocza kalendarzowe — 1 kwietnia i 1 października;

5) do początku nowego okresu spłaty należności w ratach amortyzacyjnych, dłużnicy winni wpłacać kwoty, ustalone według przepisów w sprawie ulg przy spłacie należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej; początek nowego okresu spłaty ustala zarządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

(2) Należność o okresie spłaty dłuższym, niż lat 10, przy gotówkowej przedterminowej spłacie w całości ulega zmniejszeniu o:

1) 20% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 10% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(3) Przy gotówkowej przedterminowej spłacie należności o okresie spłaty dłuższym, niż lat 10, dokonanej częściowo w sumie nie mniejszej, niż dwie raty półroczne, sumę przedterminowo wpłacaną zalicza się w wysokości:

1) 120% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 110% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(4) Spłatę raty, dokonaną przedterminowo lecz w ciągu roku lub półrocza kalendarzowego, za które rata przypada, nie uważa się za spłatę przedterminową. Częściowa przedterminowa spłata, dokonana w myśl ust. (3), powoduje odpowiednie zmniejszenie dalszych rat.

(5) Warunki spłaty, ustalone w ust. (1) — (4) będą miały również zastosowanie w przypadkach konwersji należności, wymienionych w art. 9 ust. (1), w razie ich zbiegu z należnościami, wymienionymi w art. 1 ust. (1) pkt. 1) — 6) i w art. 2 oraz do należności Państwowego Banku Rolnego, które w wyniku akcji konwersyjnej przejdą na rzecz Skarbu Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Art. 9. (1) Należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włociańskiego i Szlacheckiego konwertuje się na nowe pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej; konwersji nie ulegają raty bieżące, przypadające do zapłaty według obowiązujących dotychczas przepisów w okresie czasu od dnia 1 października 1934 r. do dnia 30 czerwca 1935 r.

(2) Okres spłaty pożyczki konwersyjnej wynosi do lat 56, licząc od dnia 1 lipca 1935 r., przy oprocentowaniu 4,5 od sta w stosunku rocznym łącznie z kosztami administracyjnymi.

(3) Spłata roczna nie może być niższa, niż 20 zł.

(4) Terminy płatności rat przypadają: za rok kalendarzowy — 1 października, a za półrocza kalendarzowe — 1 kwietnia i 1 października.

(5) Przepisy ust. (1) — (4) stosuje się do wszystkich należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Włociański, oraz do tych należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Szlachecki,

które obciążają nieruchomości, nieprzekraczające 50 ha.

(6) Należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Szlachecki, obciążające nieruchomości, przekraczające 50 ha, ulegają konwersji według uznania Państwowego Banku Rolnego na zasadach ust. (1) — (4); koszty konwersji w tych przypadkach obciążają dłużników.

(7) Należność z tytułu pożyczki konwersyjnej przy gotówkowej przedterminowej spłacie w całości ulega zmniejszeniu o:

1) 20% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 10% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(8) Przy gotówkowej przedterminowej spłacie należności z tytułu pożyczki konwersyjnej, dokonanej częściowo w sumie nie mniejszej, niż połowa tej należności, sumę przedterminowo wpłacaną zalicza się w wysokości:

1) 120% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 110% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 10. (1) Zaległe na dzień 30 września 1934 r. należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, wymienione w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), ulegają rozłożeniu na raty, płatne w ciągu lat 30 bez oprocentowania, przyczem do sumy zaległości nie wlicza się oprocentowania, ustalonego przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty.

(2) Przepisów ust. (1) nie stosuje się do zaległości, które:

1) nie przekraczają sumy czterech rat półrocznych, należnych od dłużnika przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego;

2) przekraczają sumę określoną w pkt. 1), lecz wynoszą mniej, niż 300 zł; zaległości powyższe mogą być rozłożone na raty, płatne w okresie nie dłuższym, niż lat 15, bez oprocentowania, przyczem do sumy zaległości nie wlicza się oprocentowania, ustalonego przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty.

(3) Przepisów ust. (1) i (2) nie stosuje się do należności, powstałych wskutek wypowiedzenia renty na podstawie art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o przedterminowej spłacie niektórych rent Banków Rentowych (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 627).

(4) Termin płatności pierwszej raty należności, wymienionych w ust. (1), przypada na dzień 1 października 1934 r.; w tych przypadkach jednak, w których obciążenie nieruchomości ratami, ustalonemi w myśl ust. (1), oraz ratami bieżącymi przekraczałyby normy, przewidziane w art. 11, termin płatności pierwszej raty ustalony będzie na dzień 1 października 1936 r.

(5) Jeżeli należność bieżąca spłacana jest w ratach amortyzacyjnych, to po upływie okresu amortyzacyjnego rata, ustalona w myśl ust. (1), będzie po-

większona do wysokości raty amortyzacyjnej z odpowiednim skróceniem okresu spłaty.

(6) Państwowy Bank Rolny może zażądać przedterminowej spłaty całej sumy zaległości, rozłożonej na raty w myśl ust. (1), w razie zalegania przez dłużnika z uiszczeniem tych rat lub bieżących rat należności.

(7) W przypadkach całkowitej przedterminowej spłaty skapitalizowanych należności, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), z wyłączeniem rent stałych, obniża się sumę należności o 20%, jeżeli spłata dokonana zostanie w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a o 10%, jeżeli spłata dokonana zostanie w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(8) Przy wykupie rent stałych w okresie lat 3 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego sumę wykupu stanowi renta roczna, pomnożona przez 20, niezależnie od warunków umowy.

Art. 11. (1) Upoważnia się wojewodów do częściowego umarzania należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi, w stosunku do rat płatnych poczynając od dnia 1 października 1934 r., przy uwzględnieniu zasady, by spłata roczna, przypadająca na 1 ha, nie wynosiła mniej niż:

- 1) 12 zł dla osad, położonych w powiatach: chojnickim, kartuskim, kościerskim i morskim województwa pomorskiego;
- 2) 20 zł — w pozostałych powiatach województwa pomorskiego;
- 3) 25 zł — w województwie poznańskim i górnośląskiej części województwa śląskiego.

(2) Suma ulegająca umorzeniu w myśl ust. (1) w żadnym przypadku nie może przekraczać 50% wysokości poszczególnych rat.

(3) Przepisów ust. (1) i (2) nie stosuje się do rat rentowych, opartych na ustawie z dnia 2 marca 1850 r. o utworzeniu banków rentowych (Zb. ustaw prusk. str. 112).

(4) Wnioski o zastosowanie ulgi, przewidzianej w ust. (1) i (2), przyjmowane będą w ciągu roku po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 12. Zabezpieczenie hipoteczne należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej pozostaje w mocy w wysokości potrzebnej dla zabezpieczenia wszystkich należności Funduszu, pozostałych po zastosowaniu przepisów rozporządzenia niniejszego, choćby niektóre z tych należności nie były dotychczas zabezpieczone hipotecznie lub miały zabezpieczenie niższego stopnia hipotecznego.

Art. 13. W ustawie z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364) wprowadza się zmiany następujące:

- 1) w art. 15 ustęp (5) oznacza się, jako ustęp (1) nowoutworzonego artykułu 15a i w ustępie tym po wyrazie: „z tytułu” dodaje się wyraz: „pożyczek” i przecinek;

2) w art. 15a dodaje się nowe ustępy o brzmieniu następującem:

„(2) Raty należności, powstałe z zaległości za czas do dnia 1 października 1934 r. z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włościańskiego i Szlacheckiego, posiadają aż do całkowitego ich umorzenia pierwszeństwo hipoteczne równe z pierwotnym zabezpieczeniem pożyczki bez potrzeby ujawnienia w księdze hipotecznej.

(3) Raty należności, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy niniejszej, o ile powstały z zaległych za czas do dnia 1 października 1934 r. rent b. banków rentowych, korzystają ze służącego ratom bieżącym tych rent przywileju zaspokojenia z nieruchomości z pierwszeństwem po podatkach, ciążących na nieruchomości za ostatnie dwa lata przed licytacją, a o ile powstały z zaległych rent i z sum hipotecznych b. Komisji Kolonizacyjnej, mają pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem lub z pierwotnym zabezpieczeniem renty bez potrzeby ujawnienia w księdze hipotecznej.

(4) Renty b. banków rentowych oraz raty należności, określone w ust. (3), w razie egzekucji z nieruchomości pozostają na nieruchomości wraz ze związanymi z rentą ograniczeniami (prawo odkupu, zakaz pozbywania, prawo niepodzielnego dziedziczenia, obowiązek ubezpieczenia), przyczem ograniczenia te utrzymuje się na nieruchomości bez potrącenia z ceny licytacyjnej. Należności zaległe, które ulegają pokryciu z ceny licytacyjnej, mogą być wpłacone bezpośrednio do Państwowego Banku Rolnego.

(5) Jeżeli Państwowy Bank Rolny przed terminem licytacji nie zażąda spłaty należności z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włościańskiego i Szlacheckiego, albo spłaty skapitalizowanej renty lub sumy hipotecznej b. Komisji Kolonizacyjnej, to obciążenia te, nie wyłączając rat należności, określonych w ust. (2) i (3), których termin płatności nie zapadł, pozostawione będą na tem samym miejscu hipotecznym, wszystkie zaś zobowiązania poprzedniego właściciela z tytułu tych obciążeń, nie wyłączając osobistej odpowiedzialności dłużnika, przechodzą z mocy samego prawa na nowego właściciela nieruchomości. Należności, które ulegają pokryciu z ceny licytacyjnej, mogą być wpłacone bezpośrednio do Państwowego Banku Rolnego. Ciążące na nieruchomości ograniczenia, związane z rentą (prawo odkupu, zakaz pozbywania, prawo niepodzielnego dziedziczenia, obowiązek ubezpieczenia), utrzymuje się na nieruchomości bez potrącenia z ceny licytacyjnej.”

Art. 14. (1) Ujawnienie w księgach hipotecznych umorzenia lub konwersji, dokonanych z mocy rozporządzenia niniejszego, następuje na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego, zgłoszony według uznania Banku pisemnie lub ustnie, albo na wniosek dłużnika na podstawie oświadczenia Banku.

(2) Podania i wpisy hipoteczne oraz inne czynności, związane z ujawnieniem umorzenia lub konwersji w księgach hipotecznych, wolne są od opłat sądowych i stemplowych; stawkę wynagrodzenia pisarza hipotecznego ustala się w wysokości 10 zł.

(3) Wpisy o toczącym się postępowaniu spadkowym, o zgłoszeniu spadku wakującego, o ograni-

czeniu zdolności właściciela nieruchomości do działań prawnych, o wszczęciu sporu co do własności nieruchomości, bądź co do pożyczki konwersyjnej, ani żadne inne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów oraz z treści wpisu do ksiąg hipotecznych, nie wstrzymują ujawnienia konwersji.

Art. 15. Koszty sądowe i egzekucyjne, powstałe na skutek egzekucji należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, w przypadkach zaniechania egzekucji na skutek zastosowania przepisów rozporządzenia niniejszego, obciążają dłużników.

Art. 16. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych uprawniony jest do udzielania dalszych ulg w poszczególnych przypadkach, gdy dłużnik znajduje się w trudnym położeniu materialnym i bez uszczerbku dla gospodarstwa nie byłby w stanie uiścić należności nieumorzonej na podstawie rozporządzenia niniejszego.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych uprawniony jest do zrzekania się udziałów Skarbu Państwa w ogólnie użytecznych przedsiębiorstwach osadniczych w związku ze zmniejszeniem przez te przedsiębiorstwa zadłużenia gospodarstw rolnych.

(3) Uprawnienia, przewidziane w ust. (1) i (2), przysługują Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w granicach sumy 30 milionów zł.

(4) Uprawnienia, przewidziane w ust. (1), Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może przekazywać wojewodom.

Art. 17. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Minister Poczty i Telegrafów: *E. Kaliński*